

Kdor ne napreduje ...

Saj vsakdo pozna ta večkrat omenjeni, duhoviti izrek, ki hoče povedati, da kdor se ne briga za napredek v svoji stroki ali v svojem stanju, ali kakor pravimo, »ne gre s časom naprej«, prav za prav ne stoji na mestu, ampak nazadnje, in sicer za toliko, kolikor njegova okolica napreduje. Mislimo, da ni odveč, ako v pričetku novega leta nekoliko preudarimo, v koliko se ta pregovor tiče nas in presodimo, kako je z našim napredkom zlasti v kmetijskih panogah.

Kamorkoli pogledamo po svetu, povsod se nam kaže napredek čez napredek. Posameznik tekmuje s posameznikom, pokrajina s pokrajino, države tekmujejo z državami. Kako pa je v tem oziru pri nas?

V splošnem mora vsak nepristranski opazovalec priznati, da smo v vseh kmetijskih panogah glede na stanje pred nekaj desetletji močno napredovali. Izboljšala se je živinoreja, sodobno se je preuredilo mlekarstvo, vinogradništvo, kolikortoliko tudi sadjarstvo in druge kmetijske panoge. Vendar pa ta napredek v primeri z napredkom drugih pokrajin in drugih držav vendarle še ni zadosten. Kajpada imamo tudi že pri nas vzorne živinorejce, sadjarje, vinogradnike itd., ki lahko tekmujejo s svojimi najnaprednejšimi inozemskimi tovariši. Toda to so posamezne izjeme. Velika večina v tekmih za napredek še ni v prvih vrstah, marsikje še daleč zadaj.

Vzroki za to usodno zaostajanje v napredku so kaj različni. Majhna, na drobce razkosana posestva z vsemi kmetijskimi panogami, to je glavna, pa naravna ovira za napredek. K temu se pridružuje potem še neka vrojena starokopitnost in nezaupljivost, ki ubija smisel za izobrazbo in vsako pravo stremljenje po res temeljitim izboljšanjem te ali one panoge. Posledica je neko mrtvilo, splošna brezbržnost, ki je najhujša ovira za vsak napredek. Da je taka brezbržnost za napredek v veliko škodo posamezniku in v še večjo škodo za narodno gospodarstvo sploh, je umevno samo ob sebi.

Kako nujno potreben je napredek v vsaki panogi, je jasno razvidno, ako primerjamo n. pr. sadjarstvo od nekdanj in sadjarstvo od danes. Nekdanj smo pobrali in bili zadovoljni z vsem, kar nam je sadno drevo rodilo samo od sebe brez kakega obdelovanja. Kar je zrastle, smo porabili doma.

Dandanes pa sadje pridelujemo, pa ne samo za dom, ampak izvečine za izvoz, ker nam ta pridelek daje lep dohodek. Svetovni trg pa ni zadovoljen s kakršnimkoli blagom, kakor smo bili mi, ko smo bili otroci. Novodobni porabnik ima svoje popolnoma določene zahteve. Imeti hoče sadje gotovih sort, v najboljši kakovosti. Te zahteve so po vsem svetu enake in povsod znane. Že pred več desetletji se je začelo v pridelovanju takega sadja tekmovanje. Kdor se je za to začel prej zanimati, in se je hitreje oprijel vseh pripomočkov, ki so potrebni, da se pridelata tako sadje, tisti je bil prej na sadnem trgu, tisti je najlažje vse prodal in tisti je tudi največ iztržil.

Sedaj pa preudarimo sebe! Tudi mi smo dovolj zgodaj zvedeli, kakšno sadje zahteva svetovna sadna trgovina in na kakšen način se tako sadje pridelata. Vprašajmo se sedaj, ali smo med tistimi, ki se na vse načine prizadevamo, da bi pridelali zahtevano kakovost? Ali so nam znana vsa sredstva za doseg tega smotra? Ali ta sredstva res tudi z vso vnemo in prepričanjem uporabljamo in od leta do leta izpolnjujemo? Če nam to ni znano, ali smo v kateri stvari še v nejasnosti, ali se skušamo poučiti o sodobnem negovanju sadnega drevja? itd. itd.

Kdor lahko dá na ta vprašanja pritrdilen odgovor, je na pravem potu napredka in uspehi ne bodo izostali. Kdor pa pričakuje rešitve še vedno samo od dobre letine in ne veruje, da je treba sadno drevo obdelovati kakor vsako drugo kulturno rastlino, da je treba izbirati primerne sorte, saditi drevje v primernih razdaljah, staro drevje osnažiti, škodljivce po preizkušanih pravilih zatirati, nič vredne sorte precepeljati, sadno drevje redno gnojiti, sadni pri-

delek pravilno opravljati in za prodaj, opremiti — tisti seveda ne le da nič ne napreduje, ampak neprestano v isti meri nazaduje, v kolikor drugi napredujejo.

Kar velja za sadjarstvo, to je veljavno bolj ali manj tudi za vsako drugo kmetijsko panogo, pa naj je pridelek namenjen za prodaj in izvoz, ali le za domačo potrebo. Vsak najmanjši posestnik bi moral biti prepričan, da je mogoče z umnim obdelovanjem pridelok pomnožiti in njegovo kakovost izboljšati in si na ta način olajšati obstanek. Čeprav n. pr. mlika ali drugih pridelkov ne prodajamo, je vendar bolje, ako daje kravica na dan namesto 5. recimo 8 ali celo 10 litrov mleka, ali če nam kura znesse na leto namesto 100 recimo 150 jaje, ali če nam dá jabolana namesto 30 kg prvovrstnih plodov brez vsake napake in samo 10 kg drobnih in pokvarjenih. Vse to se da doseči, ako se resno zanimamo za sodoben

napredek in se z vztrajnostjo oprimemo tozadevnih pripomočkov.

Za napredek se mora najprej pobrigati vsak posameznik s a. m. Skupnost pa podpira oblast in razne ustanove. Za vsakega poedinca je pred vsem važno, da ima voljo za napredek, da ima zaupanje v uspeh in da zna najti pravo pot, po kateri mu je hoditi. Volje do napredka nihče nikomur ne more vsiliti. Tu odloča samo pamet in uvidevnost. Pot nam pa kažejo razne ustanove, kakor so: društva, zadrage, poučna predavanja, tečajji, razstave in razne druge prireditve, ki imajo vse samo ta edini namen kazati ljudem pravo pot do napredka. Kar je pa še posebno važno, to so pa strokovne knjige, zlasti pa strokovni časopisi. Kdor s pravim zanimanjem in redno prebira razprave kmetijske vsebine, navodila in opozorila v strokovnih listih, bo gotovo prej ali slej našel pravo pot do zdravega napredka. H.

KUHINJA

Rumena juha. V dobro namazano kozico naložim na zelo tanke rezine narezane suhe slanine, nato tudi na rezine narezane surovega govejega mesa, prav tako narezana jetra, narezane čebule, korenino in zelenje peteršilja in zelene, vršček majarona ter na koščke zrezan koren. To dušim pokrito toliko časa, da se zelenjad zarumeni in zmešča. Zarumenenje zalijem z juho od kosti ali z ostalo juho od prejšnjega dne ali tudi s kropom. Med vrenjem juhe dodam nekaj zrn popra, dva nagljeva klinčka in košček muškatoevega cveta. Ko juha nekaj časa vre, precedim in porabim za zakuho.

Zeleni rezanci na rumeni juhi. Dve pesti špinače dobro operem in jo v možnarju stolčem. Stolčeno špinačo ožmem skozi prav snažno ruto, postavim na toplo in pustim toliko časa stati, da se sok zasiri. Posebej napravim testo s $\frac{1}{2}$ litra moke dveh drobnih jaje in s prídalkom špinačnega soka. Dobro pregneteno testo razvaljam v tanke krpe, pustim da se osuši, nakar ga zvijem skupaj in zrežem na drobne rezance, ter jih zakuham na rumeni juhi. Rezance kuham 10 minut. Tudi riž lahko zakuham na rumeni juhi.

Jabolčni hren. Dve kislí jabolki olupim in zribam, pridenem limo pest zribanega hrena, prilijem po potrebi kisa, zabelim z

oajem, osladkam s sladkorjem in prilijem dve žlici tople juhe. Hren dam s krompirjem k mesu na mizo.

Nadevane bržole. Bržole operem in nasolím. Ko so nasolene, jih namažem s sledečim nadevom. Za nadev štirim bržolam potrebujem: eno bržolo, ki ji odstranim kožo in masčobo ter jo dobro sesekljam. 4 osnažene in pretlačene sardele, žlico zrezanih kaper, malo limoninih lupinic, zrezano čebulo, zelen peteršilj in por. Tem snovem primešam eno celo jajce in nekaj žlic kisle smetane. Bržole zvijem skupaj, povežem z nitko in zložim v kozico, v katero sem razvrstila tanke rezine suhe slanine in odrezke čebule. Kozico pokriem in pražim toliko časa, da se zvitki zmešajo. Zmeščane zvitke poberem iz kozice. V ostalo mast stremem 1 ali 2 žlici moke. Ko ta zarumeni, prilijem juhe in vina ter pustim zavreti, nakar precedim po zvitkih, ki sem jim odstranila nitke. Za prídadek mi služi pražen riž različni cmoki ali testenine. En četrt kg riža skuham v mlieku do mehkega. Riž mora biti precej gost. Ko se shladi, mu primešam 3 žlice sladkorja, 2 žlici kisle smetane, en rumenjaka, 2 žlici stoljenega surovega masla in osminko kg zbranih in opranih rozín. Ko je vse dobro zmešano, denem v pomazano, z moko potreseno skledo, denem v pečico in pečem 20 minut.

V vsako hišo »Domoljuba!

GOSPODARSKE VESTI

CENE

Les. Po službeni tečajnici ljubljanske borze so cene lesa sledeče: smreka — jelka — hlodi I/II. monte kub. meter 130—170 din, brzojavni drogovi 115—155, bordonali 16—185, filterji 180—200, trami raznih razsežnosti 170—190, škorete 335—480, deske-plohi 335—400, brusni les za celulozo 120—140, kratice za 100 kg 38 do 42 — Bukev — hodi od 30 cm dalje I/II 95 do 125 din za 1 kub. meter, hlodi za furnir, čisti, od 40 cm naprej 200—230, deske-plohi 200—630 (parjeni). — **Hrast** — hlodi I/II od 30 cm naprej 190—300 bordonali 750—850 deske-plohi 700—930, frizi I/II 740—935 din.

Žito. Po podatkih ljubljanske borze so cene žitu v Bački, Banatu in Sremu sledeče: pšenica 100 kg, banatska in bačka fco nakladalna postaja 160—162 50 din; koruza 102 50—105 umetno sušena 115—117 50, ječmen bački in sremski 155—157 50, oves 165—167 50 rž 140—145, ajda (štajerska) fco slov, nakladalna postaja 125—130 din.

Mlevski izdelki: moka, pšenična na banatski postaji Og 250 280 din, na bački postaji 255—265 št. 2 235—245, št. 5 215—225, št. 6 195—205 din za 100 kg.

ŽIVINA

Kranj. Zaradi mraza je bil dogon živine na sejnem dne 27. decembra 1938 razmeroma pičel. Cene so se dobro držale in so prodajali živino takole: volí I. vrste 6 din, II 5,50 III. 5; telice I. 6, II. 6, III 5, krave I 5,50, II. 5 III. 4 50; teleta I 8, II. 7, prašiči hrvaški špeharji 10 din, domači pršutarji 3 50—0 30 za 1 kg žive teže. Surove kože goveje 12 do 14 din, telečje 15 din svinjske 8—12 din za 1 kg. Vovina neoprana 24 do 26 din oprana 34 do 36 din za 1 kg.

Konjice. Poročajo da le imeja živina v Konjicah in okolič v zadnjem času naslednje cene: volí II vrste 175 din, III. 4 25; telice II. 5, III. 4 50; krave II. 4, III. 3 50; teleta I. 5 25 II. 4 75; prašiči špeharji 8 50 pršutarji 8 din za 1 kg žive teže. Surove kože goveje 8 din telečje 12 din in svinjske 6 din za 1 kg.

Maribor. Na sejnem dne 27. decembra 1938. kamor so prignali 189 glav živine, prodali pa 52 glav, so se cene goveje živine gibale tako: volí I. vrste 5 din, II. 4 25, III.

3 50; biki za klanje 3—4 50, klavne krave, debele 3 50—4 50, krave II. vrste 3—4 III. 2 25—3; mlada živina 4—5; teleta I 6, II. 5 din za 1 kg žive teže. Na svinjskem sejmu dne 23. decembra so imeli prašiči te cene: mladi puiski 5—6 tedno; stari 160—170 din komad, 5—7 mesecev stari 320—420 din, 8—10 mesecev stari 430—580 din; na vago so plačeval, 1 kg žive teže po 6 50—8 50 din, 1 kg mrtve teže 8 50—11 25 din.

Ptuj. Na svinjskem sejmu dne 28. decembra 1938 so imeli prašiči sledeče cene: debele svinje 8 25—8 00 din, pršutarji 7 50—8 din, plemenske svinje 7—7 25 din za 1 kg žive teže. Mladih prašičkov ni bilo na sejmu.

Crnomelj. V zadnjem času je imela živina sledeče cene: volí I. vrste 5—5 50 din, II. 4 50—5, III. 3 50—3 75; telice I. 4 50—5 50, II. 4—4 50; krave I 4 50—5, II 4—4 50, III. 2 75—3; teleta I 6, II. 5—5 50; prašiči špeharji 8—8 50, pršutarji 7 din za 1 kg žive teže.

LJUBLJANSKI TRG

Mleko in mlečni izdelki: mleko I 2—2 50 din, surovo maslo 1 kg 22—28, čajno maslo 32—36, kuharovo maslo 28—30; boh. sir 26 potentalac 26 trapist I. 24—26, II. 18—24 din — **Kurivo:** premog tona 334 do 410 trda drva 1 kub meter 90—110, žagana 110—120, mehka drva 70—75, oglje 1 kg 2—2 50 din — **Zelenjava:** endivija 1 kg 3 din, motovilec merica 1, cvetača 1 kg 4—6, pozno zelje 0 50 rdeč zelje 1, kisló zelje 1 50—2, ohrovt 2, kolerabe 1, kolera-bice 6, špinaca 4 fižol 4—5 čebula 3—3 50, por 2, česenj 4 50—8, krompir 1, kisa repa 1 50—2, korenje 4, peteršilj 6 din za 1 kg.

SEJMI

9. januarja: živ in kram v Vidmu pri Krki, Zirovnica na Notranjskem Nova cerkev, Smarje pri Jelšah in svinj. Središče. — **10. jan.:** živ in kram Metlika, Kamnik, vob. Ormož živ. Ljutomer živ in kram. Maribor svinj. Dolnja Lendava — **11. jan.:** vob. Celje Ptuj in Trbovlje. živ in kram Planina pri Jelšah. — **12. jan.:** svinj. Tur-nišče. — **13. jan.:** svinj. in drobn. Maribor. — **14. jan.:** svinj. Brežice. Celje in Trbov-lje. živ. v Laškem, živ. in kram v Vercačah pri Podčetrniku.

PRAVNI NASVETI

Dopolnitev nujnega deleža. I. O. S. — Oče vaše žene je izročil posestvo, vredno 60.000 din, drugi hčeri, vaši ženi pa je zapisal le 5000 din dote. Vprašate, če bi še kaj mogla dobiti po očetovi smrti. — Če se vaš žena ob prejemu zneska 5000 din ni odpovedala v veljavni obliki nadaljni dediščini, bo mogla ob očetovi smrti zahtevati od sestre - prevzemnice dopolnitev nujnega deleža. Tak zahtevek lahko uveljavi še v teku 3 let po očetovi smrti. Uspela bo s tožbo proti sestri, če bo dokazala, da dota 5000 din ne ustreza nujnemu deležu z ozirom na čisto vrednost očetovega premoženja v času izročitve. Lahko daste sedaj na lastne stroške sodno precentiti izročeno posestvo, ker bo ta cenitev odločilna za preračunanje dolžnega deleža po očetovi smrti.

Tožba zaradi motenja posestva. J. J. R. — Od Amerikanca ste kupili domače posestvo še v Ameriki. Ko ste prišli domov, ste čez nekaj let videli, da je mejaš posekal en hrast na vašem svetu, ki je pašnik, zaraščen z grmovjem. Na vaš opomin vam je mejaš odvrnil, da je ta pašnik priposestvoval že od vašega prednika, ki je že dolgo odsoten v Ameriki. Sedaj nameravate mejaša tožiti zaradi motenja posesti, in vprašate, kdo bo tožbo dobil — Verjetno bo mogel mejaš dokazati, da je vsaj v zadnjih letih izvrševal na spornem pašniku posestne pravice, n. pr., da je grabil listje, kosil steljo ali podobno, kar vse zadostuje kot dokaz dejanske posesti. Ker vi na dotičnem pašniku doslej ničesar niste uživali, zato tudi ne morete dokazati, da bi bili v dejanski posesti pašnika, čeprav ste zemlji knjižni lastnik istega in bi morebitno tožbo zaradi motenja posesti proti mejašu morali izgubiti. — Ker trdi mejaš, da je sporni pašnik priposestvoval in ga sedaj tudi dejansko uživa, vi pa ste kupili posestvo s spornim pašnikom v zaupanju na javno zemljiško knjigo, da spada tudi pašnik k temu kupljenemu posestvu, ne bo mogel mejaš, čeprav bi pašnik res že 30 let užival in ga s tem priposestvoval te pravice proti vam uspešno uveljaviti, ker se ni pravočasno pobrigal da bi morebitno priposestvovano lastniško pravico dal vknjižiti: postava namreč ščiti vsakega, kdor v zaupanju na javno knjigo kako pravico pridobi. Če se ne bo hotel mejaš mirnim putem umakniti s pašnika ga boste morali tožiti na priznanje lastnine.

Invalidska podpora. S. M. Š. L. — Svetujemo vam, da zahtevate priznanje invalidnine po novem invalidskem zakonu. To vlogo z navedbo svoje zahteve pošljite (brez kolika) na okrožno kot invalidsko sodišče, na žigar področju živite. Na rešitev boste morali pač nekaj časa počakati. S tem pa

nič ne izgubite. Če vam bo priznana invalidnina, vam bo nakazana od 1. 4. 1929 dalje, tudi če bi bila vloga pozneje rešena.

Zgradarina. J. P. G. — Slišali ste, da od nezdgodne rente ni treba plačevati zgradarine, in želite pojasniti. — Očividno zamenjavate »zgradarino« z »rentnino«, to je z davkom na rente, ki mu je zavezan vsak dohodek iz imovinskih predmetov in imovinskih pravic, ki ni zavezan nobenemu drugemu davku na dohodek ali davku na dobiček ter se ne smatra za dohodek iz službenega razmerja. Tudi zakon o rentnini pozna nekatere olajšave. Tako so n. pr. oproščene tega davka invalidske podpore po zakonu o invalidih in podpore, ki imajo značaj invalidnine in ki jih prejemajo poedine osebe iz fondov, ustanovljenih po zakonu o zaščiti in o zavarovanju delavcev, podpore rodbinam onih, ki so padli in umrli med vojno. Nezdgodna renta ima značaj invalidnine in po našem mnenju ni zavezana davku na rente. Ako se vam ta davek nalaga, se pravočasno pritožite.

Notarske in zapuščinske pristojbine. J. P. — Notar je opravil zapuščinsko razpravo in ste mu že na račun plačali večji znesek. Po opravljeni zapuščinski razpravi ste prejeli od sodišča sklep o odmeri notarskih pristojbin. Ta sklep vam nalaga da plačate notarju znesek, ki je manjši od onega, kar ste notarju že plačali na račun njegovega dela. Sedaj ne veste, ali je v sklepu navedeni znesek celotna nagrada, ki jo je sodišče odmerilo notarju, ali pa je sodišče uračunalo ono kar ste že plačali in vam naložilo le še plačanje ostanka nagrade. — Ako sodni sklep ni popolnoma jasen, pojdite k sodišču in prosite za pojasnilo. Dolžni ste plačati notarju nagrado za zapuščinsko razpravo po sodni odmeri. Če ste mu preveč plačali, vam je notar dolžan preveč plačani znesek povrniti. Na vprašanje, koliko bodo znašale državne zapuščinske pristojbine, vam ne moremo točno odgovoriti, ker niste povedali, v kakšnem sorodstvenem razmerju ste nasproti zapustniku. Dedne pristojbine so namreč odvisne od vrednosti podedovane imovine in od osebnega razmerja med dedičem in zapustnikom.

Invalid. A. N. — Zvedeli ste, da je bil izdan nov invalidski zakon. Invalid ste, vendar vam po prejšnjem zakonu niso priznali invalidske podpore. Vprašate, kam se morate sedaj obrniti, da bi dosegli invalidnino. — Po novem invalidskem zakonu rešujejo proužnje za priznanje invalidske podpore okrožna sodišča. Zato se prijavite neposredno pri vašem domačem okrožnem sodišču, in to pismeno. Ako sodišče ne bo vaše proužnje ugodno rešilo, se boste lahko pritožili na vrhovno invalidsko sodišče, ki se bo ustanovilo pri ministrtvu za socialno politiko in narodno zdravje v Beogradu. Rok za pritožbo znaša 30 dni.